

Kommunizmus-fasizmus- liberalizmus-...izmus-...izmus...

Semmi lényeges különbség nincs a kommunizmus, a fasizmus és a liberalizmus kizárólagossága között. A kommunizmust és a fasizmust már jó ideje egyazon torzulás két arcának látják a gondolkodók. A harmadik – a liberalizmus – kifutása most zajlik. A bestialitás volt/lesz mindhárom végpontja. Nincs egykor emberarcú és mára eltorzult liberalizmus. A kezdeti liberalizmusból természetszerűleg nőtt ki annak mai, totalitárius formája. Csakúgy, mint a korábbi tömegeszemből a végső változat. Ahol a legyalult értelem, a gyűlölet tobzódása és az eltérő gondolat megsemmisítésének szándéka tarolt. Ha nem állják útját a totalitárius liberalizmusnak, újfajta táborok is lesznek. A kommunizmus és a fasizmus kapcsán „a különböző kollektív kategóriák terrorisztikus alkalmazását” világította meg Hamvas. Egy önkényesen kiemelt rész ráerőltetését az Egészre. A Rész hatalmát az Egész ellenében: először az osztály, majd a faj, mostanság pedig – paradox és perfid jelenségként – a szabadság és a jog részelemét. A szabadság és a jog abszolútumá emelésével éppúgy az Egész sérült, mint korábban: ma a normalitás rabságban, elnyomottként él. Az ego parttalan tombolása a mindent dönti le. Az aktuális totalitarizmus a liberalizmus zászlaja alatt gyűl. Orwelli világ – kicsit másképp. Ne áltassuk magunkat, a mindegyre újabb izmusok és tömegeszembek valójában a „minden fel- s lecserélhető” kereskedelmi elvét erőltetik a

világra. Istentelen kitalációként: eleve terrorisztikusan. Másfelől: a Rész uralma az Egész ellenében mindig és csakis a terror eszközével tud élni. Absztrakt rögeszméknek is nevezi ezeket a terroreszméket Hamvas. Ma már inkább tudatosan kitervelt, aljas számításnak nevezném. A jobb érthetőség kedvéért hangsúlyozni kell, hogy nemcsak osztály-, faji, hanem liberálfasizmus is létezik. Mivel ez utóbbi ellen védtelennek látszanak a fiatalabb korosztályok, nem árt félrevernü a harangokat. A satíra, a humor segítene, kedves irodalmárok, filmesek, színházi... és más alkotók. És közben máris készülni a következő áleszme leleplezésére (a bomlás mindig gyorsuló ütemű), hiszen az egykori királygyilkosok megtévesztésként készítik már az újabb és újabb álkirályokat, álkirályságokat, a demokrácia nevű álca utáni világ egyre csalafintább díszleteit. A valóságra való érzékünk pedig elveszni látszik. Szellemi harc ez a javából.

Szimbolikus a kufárvilág nagy hamiskártyásának, a tudománynak a mostani pillanata: bejelentették az emberi faj lehetséges közeli cseréjét. Senkit sem csuktak bolondokházába, senkit nem ítélték el emberiség elleni bűntettért, gyanítom inkább a Nobel-díjat és a bukszákat fényesítik. Maga a bejelentés ténye éppen ezért bizonyos értelemben végpont. Ne várjuk meg a **kibontakozását**.